

1260-1261 / 1844-1845 TEMETTUAAT KAYITLARI IŞIĞINDA KARAKEÇİLİ KÖYÜNÜN SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI

1260-1261 / 1844-1845 SOCIAL AND ECONOMIC STRUCTURE OF KARAKEÇİLİ VILLAGE IN THE LIGHT OF TEMETTUAAT RECORDS

Kayhan ATİK*

Öz

Temettuat defterleri, özellikle son dönem Osmanlı iktisadi ve sosyal yapısını ortaya koymasından dolayı önem arz etmektedir. Bilindiği üzere Osmanlı Devleti'nin gelir kaynaklarını büyük ölçüde vergiler oluşturmaktaydı. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren, Tanzimat'a kadar devletin topraklarına kattığı yerlerin arazisi ve nüfusu yazılırdı. Bu nedenle devlet, kuruluşundan itibaren vergi kaynaklarının belirlenmesi için tahrir defterleri tutmaya başlamıştır. Bu işi devlet fethedilen yerlerde güvenilir kişiler vasıtasıyla yapardı. Tanzimat'ın ilanına kadar çeşitli isimler altında toplanan vergilerin tümünün bir vergi altında birleştirilmesi kararı alınmıştır. Bu çerçevede maliyede de önemli değişiklikler yapılmıştır. Vergi sistemi büyük ölçüde değiştirilmiştir. Yeni vergi sistemi oluşturulunca, vergi kaynakları da yeniden tespit edilmiştir. Tabii ki devlet bu uygulamalarla, gelirlerini kontrol altında tutacak, vergi dağılımındaki adaletsizliğin giderilmesini sağlayacak, mükelleflerini tespit ederek, gelirlerinin artırılması temin edecekti.

XIX. yüzyıl başlarında iki ayrı şekilde yazım planlanmış ve her ikisi de uygulanmıştır. Bunlardan ilki nüfus tahrirleridir. 1830-1831 tarihinden itibaren başlanan bu yazımlarda sadece erkek nüfus yazılmıştır. Bu çerçevede nüfus defterleri ve altı aylık yoklama defterleri düzenlenmiştir. İkinci tür yazımlar ise temettuat yazımlarıdır. Tapu tahrir geleneğinin bir devamı olarak bu gelir defterleri aynı zamanda birer nüfus defteri gibi de düşünülmüştür. Temettuat defterleri sadece bir mal-mülk ve gelir yazımı defterleri değildir. Aynı zamanda ait olduğu yörenin sosyal ve iktisadi yapısını ortaya koyan defterlerdir. Çalışmamızın ana kaynağını teşkil eden Temettuat Defteri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Maliye Nezareti Temettuat Defterleri tasnifinde " BOA, ML. VRD. TMT. d... /318 " numarada, "Ankara eyaleti, Bâlâ kasabasının Karakeçili karyesi ahalisinin temettuat defteri" adıyla kayıtlıdır. Çalışmamızda bu defterden faydalanarak, Karakeçili köyünün nüfusu ile birlikte köyde kullanılan isimler, lakaplar, meslek yapılanma, köyde yaşayan hane reislerinin tarım, hayvancılık ve meslek gelirleri ile birlikte ödemiş oldukları vergi çeşitleri tespit edilerek, sosyal ve ekonomik yapısı ortaya koymaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Karakeçili, Temettuat Defterleri, Sosyal ve Ekonomi.

Abstract

Temettuat books are of paramount importance especially in terms of revealing the recent Ottoman economic and social structure. As it is known, the sources of income of the Ottoman Empire were mainly composed of taxes. Since the foundation of the Ottoman Empire, the land and population of the places that the state added to the lands until the Tanzimat period were written. For this reason, since its establishment, the State has started to keep records of tax resources. This work would be done by trusted people in conquered places. It was decided to merge all taxes collected under various names until the declaration of Tanzimat. Within this framework, significant changes have also been made in finance. The tax system has been greatly modified. When the new tax system was established, tax resources were also re-identified. Of course, the state would keep their incomes under control through these practices, ensure the elimination of injustice in the distribution of taxes, identify their taxpayers and increase their revenues.

XIX. At the beginning of the century, two different forms were planned and both were applied. The first is population demotions. In this article, starting from 1830-1831, only male population was written. In this context, population books and six-month polling books were organized. The second type of spelling is the spelling of the calligraphy. As a continuation of the tradition of land registry, these income books are also considered as a population book. Temettuat books are not just a property and income-writing books. At the same time, it is the notebooks that reveal the social and economic structure of the region. Temettuat Book, which is the main source of our study, has been classified as Ottoman BOA, ML. VRD. TMT. In d ... / 318 ", ett Ankara province is registered as Baydesi town. In this paper, the population of Karakaçili village, the names used in the village, nicknames, professional construction, the heads of households living in the village, agriculture, animal husbandry and occupational income, along with the types of taxes were determined by determining the social and economic structure was tried to put forward.

Keywords: Karakaçili, Temettuat Books, Social and Economics.

Giriş

Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki tasnif faaliyetlerinin de ilerlemesiyle Osmanlı iktisadi ve sosyal tarihi, araştırma ve çalışmaları daha da artmıştır. Temettuat defterleri özellikle son dönem Osmanlı iktisadi ve sosyal yapısını ortaya koymasından dolayı önem arz etmektedir. Bilindiği üzere Osmanlı

* Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, Fen- Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü.

Devleti'nin gelir kaynaklarını büyük ölçüde vergiler oluşturmakta idi. Osmanlı Devleti'nin kurulmasından itibaren, Tanzimat'a kadar devletin topraklarına kattığı yerlerin arazisi ve nüfusu yazılırdı. Bu nedenle devlet, kuruluşundan itibaren vergi kaynaklarının belirlenmesi için tahrir defterleri tutmaya başlamıştır. Bu işi devlet fethedilen yerlerde güvenilir kişiler vasıtasıyla yapardı.

Osmanlıların hangi tarihte bu tür sayımlara başladığı kesin şekilde bilinmemekle birlikte günümüze ulaşan en eski sayımı ihtiva eden 835 (1431) tarihli Arvanid Sancağı Defteri ile diğer bazı belgelerden, sayım sonuçlarının kaydedildiği defter usulünün XIV. yüzyılda mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Klasik dönemle ilgili olan nüfus bilgileri tahrir defterlerinden çıkarılmaya çalışılırken, Osmanlı vergi sistemi Tanzimat Dönemi öncesi ve sonrası olmak üzere farklılıklar göstermektedir (Öz, 2010, 425-429).

Tanzimat'ın ilanına kadar çeşitli isimler altında toplanan vergilerin tümünün tek bir vergi altında birleştirilmesi kararı alınmıştır. Bu çerçevede maliyede de önemli değişiklikler yapılmıştır. Vergi sistemi büyük ölçüde değiştirilmiştir. Yeni vergi sisteminin oluşturulunca, vergi kaynakları da yeniden tespit edilmiştir. Tabii ki devlet bu uygulamalarla, gelirlerini kontrol altında tutacak, vergi dağılımındaki adaletsizliğin giderilmesini sağlayacak, mükelleflerini tespit ederek, gelirlerinin artırılması temin edecekti. Ayrıca belirlenen verginin vaktinde ödenmesi ve bu konuda muhalefet edenlerin de cezalandırılacağı kararlaştırılmıştır. XIX. yüzyılda özellikle de Tanzimat'ın ilanından sonra Osmanlı Devleti, klasik dönemdeki yapısından tamamen uzaklaşmış, iç ve dış baskılar sonucunda büyük dönüşümler yaşamaya başlamıştır. Bilindiği gibi devlet Tanzimat'ın ilanından sonra hemen bütün alanlarda reformlar yaptığı bilinmektedir. Ancak bu süreçte en önemli dönüşüm şüphesiz ki devletin mali politikalarında olmuştur. (Adıyeke, 2000, 769-825; Öztürk, 2003, 287-304; Doğan, 2014, 172).

Anlaşıldığına göre XIX. yüzyıl başlarında iki ayrı şekilde yazım planlanmış ve her ikisi de uygulanmıştır. Bunlardan ilki nüfus tahrirleridir. 1830-1831 tarihinden itibaren başlanan bu yazımlarda sadece erkek nüfus yazılmıştır. Bu çerçevede nüfus defterleri ve altı aylık yoklama defterleri düzenlenmiştir. İkinci tür yazımlar ise temettuat yazımlarıdır. Tapu tahrir geleneğinin bir devamı olarak bu gelir defterleri aynı zamanda birer nüfus defteri gibi de düşünülmüştür. Temettuat defterleri sadece bir mal-mülk ve gelir yazımı defterleri değildir. Aynı zamanda ait olduğu yörenin sosyal ve iktisadi yapısını da ortaya koyan defterlerdir (Adıyeke, 2000, 769-825; Öztürk, 2003, 287-304).

Osmanlı Devleti'nde halkın gelire göre hesaplanan temettü vergisi, düzenlemenin uygulandığı bölgelerde en küçük yönetim birimlerinden başlanarak Temettuat defterlerine kaydedilmiştir. Bu defterler incelendiğinde, XIX. yüzyıl Osmanlı Devleti sosyal ve ekonomik yapısına ilişkin birçok bilginin yer aldığı görülmektedir. Bunlarda; vergi mükellefinin adı, vergiye esas olan gelir kaynağı, kaynağın yıllık hâsılatı ve bu gelire göre tarh eden vergiyi görmek mümkündür. İncelemeye konu olan bu temettuat defterleri, 9 katalog halinde ve toplam 17.747 adet olmak üzere Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunmaktadır (Serin, 1998, 717-718; Öztürk, 2003, 287-304).

Temettü kelimesi, Arapça meta kelimesinin tefa'ül babından gelmektedir; mal, eşya, kazanç, kâr etme, fayda görme manasına gelir. Temettuat ise onun çoğulu, kârlar, kazançlar anlamına gelmektedir. Temettü vergisi, herkesin kazancına uygun olarak devlete verdiği vergidir (Şemseddin, 1996, 337; Sarı, 1982, 1408).

Çalışmamızın ana kaynağını teşkil eden Temettuat Defteri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Maliye Nezareti Temettuat Defterleri tasnifinde " BOA, ML. VRD. TMT. d... /318 " numarada, "Ankara eyaleti, Bâlâ kasabasını Karakeçili karyesi ahalisinin temettuat defteri" adıyla kayıtlıdır. Bizde bu defterden faydalanarak, Karakeçili köyünün nüfusu ile birlikte köyde kullanılan isimler, lakaplar, meslekî yapılanma, köyde yaşayan hane reislerinin tarım, hayvancılık ve meslek gelirleri ile birlikte ödemiş oldukları vergi çeşitleri tespit edilerek, sosyal ve ekonomik yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Karakeçili aşireti, Osmanlı Devleti'ni kuran "Kayı" boyuna mensuptur. "Kayı", sağlam, metin, güçlü ve kuvvetli anlamlarına gelmektedir. Kayı boyu Oğuzların en büyük boyu olup, Boz oklara tabidir. Doğu'dan Anadolu'ya gelişen göçlerin önemli nedenlerinden bir tanesi de Moğol istilasıdır. Moğolların baskı ve saldırıları nedeniyle Karakeçililer, bağlı buldukları Kayı boyu ile birlikte, Türkistan-Horasan ve Anadolu çizgisinde göçe mecbur kalmışlardır. Bu göç esnasında reisleri Ertuğrul Bey idaresinde Anadolu'ya gelen Kayı boyu ve Karakeçililer göçebe yasayışlarını, yarı göçer biçimde sürdürürler. Karakeçililer Türkmen Yörük taifesindedir. Oğuz boylarından Kayı boyuna mensup bir topluluk olup Karakeçililerin Kayı boyuna mensup oldukları tarihi süreç içerisinde sıklıkla tescillenmiştir. Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında büyük rol oynayan Karakeçililer, XI. yüzyıldan beri varlıklarını hissettirmişlerdir. Öncelikle Keçilü cemaatleri, başta Karakeçililer olmak üzere, Sarıkeçili, Teke Türkmenleri vb. gibi değişik adlarla Anadolu'nun birçok bölgesine yayılmışlardır. Doğudan Batıya bu şekilde yayılan aşiretin çeşitli kolları olan Urfa, Siverek ve Suruç Karakeçililerinin varlıkları XV. ve XVI. yüzyıllardan beri bilinmektedir.

Urfa Karakeçilileri ile Bingöl' ün Simsor Karakeçilileri Doğu Anadolu Zaza Türk aşiret grupları içinde yer alır (BOA. A.MKT. 1/86; BOA. Y. PRK. UM. 19/ 57; BOA. Y. PRK. UM. 19/ 57; BOA. A. MKT. UM. 1/ 86; BOA. Y. PRK. UM. 19/ 57; BOA. İE. ML. 42/ 4074; BOA. C.ADL. 44/ 2650; Çay, 1989, 7; Say, Yağmur, 2009; Bulduk, 2003, 153-157; Aşıkpaşaoğlu Tarihi, 1992, 13; Köprülü, 1981, 68, 73,103; Sümer, 1999, 178,181-182; Yılmaz Vurgun, 2018, 491-508; Doğan, 2009, 658).

A-Sosyal Durumu

1- Nüfus

XVI. yüzyılda Karakeçili köyünün de içinde bulunduğu bölgenin Osmanlı idari teşkilatındaki yeri fazla bir değişiklik göstermeden günümüze kadar gelmiştir. Anılan tarihte Bahşılı ve Karakeçili ilçeleri topraklarının tamamı ile Yahşihan ilçesinin batısının, yani Kızılırmak'ın Ankara yakasındaki topraklarının, Ankara Sancağı merkez kazasına bağlı olduğunu görürüz (Kankal, 1998, 235).

Günümüzde Kırıkkale Karakeçili ilçesi ismini aşiret isminden alan bir yerleşim birimidir. Karakeçili, Ankara'nın Bala ilçesine bağlı 16 köyü, toplam 7667 nüfusu ile 1957 yılında belediye teşkilatı kurularak Karakeçili kasabası olmuştur. 20.05.1990 tarih ve 36644 sayılı kanun gereği, Ankara ili Bala ilçesinden ayrılarak, Akkoşan ve Sulubük köyleri ile birlikte Kırıkkale iline bağlı ilçe statüsü verilmiştir. Bugün ilçem merkezi Kurtuluş, Zafer, Yeşilevler, Fatih Sultan Mehmet, Hoca Ahmet Yesevi, Yavuz Sultan Selim, Karşıyaka, M. Fevzi Çakmak olmak üzere toplam 8 mahalleye ayrılmıştır. Karakeçili nüfusu 2018 yılına göre 3.810. Bu nüfus, 1.961 erkek ve 1.849 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %51,47 erkek, %48,53 kadındır.

318 numaralı temettuat defterinden tespit ettiğimiz kadarı ile 1845 yılında Karakeçili köyünün 57 haneye tekâbül eden 285 neferlik nüfusu söz konusudur. Bu rakam hane x 5 + mücerred hesabına göre yapılmıştır. XIX. Yüzyılda Karakeçilide gayrimüslim nüfusa dair bir bilgiye ulaşamamıştır. Ayrıca Karakeçili ahaliyle görüşmelerimiz neticesinde kendilerinin ve dedelerinden edinilen bilgilere göre gayrimüslim nüfusun olmadığı yönündedir. Ayrıca Karakeçili nüfus müdürlüğünden aldığımız bilgilere göre 1905 kayıtlarına göre gayrimüslim nüfusun olmadığıdır (Barkan, 1953, 12).

1.1 Karakeçili Köyünde Kullanılan Şahıs Adları

Defterlerde vergilerin tahsilinde esas olan hane reislerinin isimleri kayıtlıdır. Temettuat defterlerinde mükelleflerin isimleri çok kere "oğlu" kelimesi kullanılarak kaydedilmiştir. Aile adlarının kayıtlı olması, mahalle veya köydeki akrabaların tespitini de mümkün kılmaktadır. Ayrıca baba oğul ve kardeşler, hatta bazen amca yeğen ve kuzenler peş-peşe veya bir ya da iki hane girerek yazılmışlardır. Bu Bağlamda 57 haneden oluşan Karakeçilide dokuz kişinin iki, iki kişinin de dört oğlu bulunmaktadır. Sosyal bakımdan adlar gibi sıfatlar ve lakaplar da şahısların belli özelliklerini göstermesi bakımından önemlidir. Hacı, şehirli, kiçeli, Kel, çakmaklı, kara, Tosyalı, kolu kısa, molla, deli gibi sıfatların ifade ettikleri mana açıktır.

Kişileri adları onları diğer insanlardan ayıran en önemli özellik olduğu için çok önemlidir. Temettuat defterlerinde kişilerin adları, sülâle isimleri, babalarının isimleri veya kişinin sıfatı veya lâkabı ile verilmiştir. Bu bilgiler, köyün sosyal, dini ve etnik yapısını ortaya çıkarmak için önemlidir (BOA, ML. VRD. TMT. d... /318, 2-20).

Tablo 1 de yer alan verilerden anlaşıldığı üzere Karakeçili Köyündeki vergi nüfusunun tamamına yakını erkektir. Sadece köyün 9 numaralı hanesinde ikamet eden Cennet oğlu İbrahim, 31 numaralı hanesinde ikamet eden Hatice oğlu İsmail ve 39 numaralı hanesinde ikamet eden Kamer oğlu Bekir anne adı ile anılmaktadır. İsimleri incelediğimizde İbiş ve Ayaz'ın dışındaki isimler daha ziyade peygamber ve onun ehl-i beyti başta olmak üzere daha çok Arapça kökenli isimlerin olduğu görülmektedir. Birinci sırada Süleyman ismi gelmektedir. Süleyman ismi toplam isimlerin % 8.6'sini teşkil etmektedir. İkinci sırayı % 6.88 ile Hasan, Abdurrahman, Mehmed, Osman ismi yer almaktadır. Üçüncü sırayı ise % 5.16 İbiş ve Mustafa isimleri gelmektedir. Dördüncü sırada % 3.14 ile Ahmed, Hüseyin, İsmail, Musa, Ömer, Yusuf ismi alır. Bunların dışında tabloda görüldüğü gibi, Ayaz, Bekir, Cafer, Derviş, Ali, Eyüb, Osman, Haydar, Hacı Ali, Hacı Osman, Veli, Hatice, Abbas, Mustafa, Zaim, İlyas, Kamer, Hamza, Yıldız gibi isimlerde birer kez geçmektedir (BOA, ML. VRD. TMT. d... /318, 2-20).

Tablo 1. Karakeçili Köyünde Kullanılan Şahıs İsimleri

İsim	Sayı	%
süleyman	5	8.6
Abdurrahman	4	6.88
Hasan	4	6.88
Mehmed	4	6.88
Osman	4	6.88
ibiş	3	5.16
İbrahim	3	5.16
Mehmed	3	5.16
Mustafa	3	5.16
Ahmed	2	3.44
hüseyin	2	3.44
İsmail	2	3.44
Musa	2	3.44
Ömer	2	3.44
Yusuf	2	3.44
Abdullah	1	1.72
Ali	1	1.72
Alınbek	1	1.72
Ayaz	1	1.72
Bekir	1	1.72
Cafer	1	1.72
Derviş Ali	1	1.72
Ebu	1	1.72
Eyüb Osman	1	1.72
Haydar	1	1.72
Hacı Ali	1	1.72
Hacı Osman	1	1.72
Veli	1	1.72
Hatice	1	1.72
Abbas	1	1.72
Mustafa	1	1.72
Zaim	1	1.72
İlyas	1	1.72
Kamer	1	1.72
Hamza	1	1.72
Yıldız	1	1.72
Toplam	58	100

1.2 Karakeçili Köyünde Kullanılan Lakaplar

Defterde kayıtlı olan sülâle isimlerine bakıldığında zaman, 17 farklı sülâle lâkabının kullanıldığı görülmektedir. Bunlardan Çakmaklı Oğlu, 5, Kiçeli Oğlu, 3, Kara İbrahim Oğlu ikişer defa yazılmıştır. Diğer hane reislerinde sülâle ismi sadece bir kere kullanılmıştır. Ayrıca Hacı Osman, Derviş Ali şahıslarının sadece isimleri kullanılmıştır.

Karakeçili Köyü hane reislerinin toplumda tanınmasını sağlayan aile ve sülâle adlarının Tablo-2 de görülen, Kara Yörük, Kara İbrahim, Kel Veli, Deli Halil gibi lakaplar ise muhtemelen ailelerin geçmişten beri kullana geldikleri lakaplar olarak düşünülebilir. Bunun dışında kullanılan lakaplardan bazıları, kişilerin geldiği yere göre verilmiştir ki, Tosyalı, Şehirli gibi. Bunun yanında Kolu Kısa Oğlu, Kel Veli Oğlu ve Deli Halil oğlu gibi kişilerin fiziksel özelliklerinden kaynaklanan sülâle isimlerinin de yer aldığı görülmektedir. Ayrıca bir hane reisi Hacı olarak lakap almıştır. 318 numaralı temettuat defterinde genel olarak hane reislerinin isimleri babalarının adları ve lakaplarıyla birlikte yazılmıştır. Bu nedenle köyde yaygın olarak kullanılan baba ve oğul isimlerini tespit etmek mümkün olmuştur.

Tablo 2. Karakeçili Köyünde Kullanılan Lakaplar

Kara Yürek Oğlu Mehmed	Deli Halil Oğlu Hasan	Kara İbrahim oğlu İbiş
Kara İbrahim Oğlu Ahmed	Kolu Kısa Oğlu Mehmed	İbrahim celebi Oğlu İbrahim
Tosyalı oğlu Osman	Veli Hüseyin Oğlu Osman	Molla Bekir Oğlu Ömer
Molla Bekir Oğlu Osman	Kel Veli Oğlu Ali	Kel Veli Oğlu Hasan
Hacı Osman	Derviş Ali	Kiçeli Oğlu
Şehirli oğlu Yusuf	Elati oğlu Mehmed	Kel Veli Oğlu Abdurrahman
Cıl Ali oğlu Hacı Ali	Hacı Ali	Çakmaklı Oğlu Veli
İbrahim celebi Oğlu İbrahim	Ebi Oğlu İsmail	Balı oğlu Ali
Fakih Oğlu İbiş	Fakih oğlu ömer	

2- Karakeçili Köyünde Mesleki Yapılanma

Temettuat defterlerini özelliklerinden biriside vergi mükelleflerinin meslek ve sanatlarını tespitte kaynak teşkil etmesidir. Karakeçili Köyündeki insanların hangi meslekten olduklarını Temettu'ât defterinden çok rahat bir şekilde öğrenebiliyoruz. Çünkü vergiye tabi tutulan köy halkının hangi işle uğraştıkları "Erbab-ı Ziraatten", "ırgat" gibi ifadelerle açıkça belirtilmiştir. Karakeçili Köyündeki meslek durumunu belirtecek olursak Köy halkının mesleklere göre dağılımı şöyledir: 40 hane Erbab-ı ziraatden, 11 hane ırgat, 4, 2 ve 1 yaşlarında üç tane yetim çocuk, bir yaşlı, bir hasta, birde ağma bulunmaktadır.

Hane reislerinin gelirlerinin eğer varsa ne kadarının sanatlarından, ne kadarının ziraattan olduğu da ortaya konmuştur. Böylece hangi gelirin daha ağır bastığı görüldüğü gibi, mesleklerinin yazılması ihmal edilmiş olanların yaptıkları işlerin bu kısımdan tespiti mümkün olmaktadır. Mesleklerin yazılmış olması, bir mahalle veya köyde hangi ziraatın ne ölçüde geliştiğini tespit etmemize imkân sağladığı gibi gelirin meslekler arası dağılımını da ortaya koymaktadır. Hane reisleri içinde kadın yaşlı, hasta, ağma ve yetimlere de rastlanmaktadır. Bunlar kadınsa eşi, çocuksa babası ölmüş olduğundan hane reisi durumuna gelmiş olmalıdır.

Muaflar

Tahrir defterlerinde vergiden muaf olanlar için yetim, yaşlı, hasta, ağma gibi açıklamalarda bulunulmuştur. Temettu'ât defterlerinde de muaf olanlar hemen aynı şekilde gösterilmiştir. Karakeçili Köyünde yaşayan insanların 40 hanesi ziraat erbabından, 11 hanesi ırgat (tarım işçisi) olara geçmektedir. Geriye kalan 20, 23, 49, 50, 51, 53 numaralı hanelerin mesleği belirtilmemiştir. 20 numaralı hane, babaları vefat eden Mustafa 4, diğer kardeşi 2 ve biriside 1 yaşlarında olduğu için vergisi ahalinin üzerine kalmıştır. 23 numara belirtilmemiştir. 49 numaralı hanedeki kişi ile ilgili "asakir-i mansure-i şahanede bila maaş ihraç olunub emlak ve arazi ve temettuatı olmadığından idareden aciz bulunmuş" ifadesini görüyoruz. . 50 numaralı hanedeki kişi yaşlı olduğundan 90 kuruş vergisini verememiştir. 51 numaralı hanedeki kişi hasta olduğundan 58 kuruş vergisini verememiştir. 53 numaralı hanedeki kişi ağma olduğundan nafakadan acizdir (Yemek, içmek, geçinmek gibi insanın yaşayabilmesi için gerekli olan şeylerin tümünü sağlayamayan) ifadesi bulunmaktadır.

B- Ekonomik Durum

1-Hayvancılık

Köydeki ekonomik duruma bakacak olursak; temel ekonomik faaliyetleri tarım ve hayvancılık oluşturmaktadır. Temettuat defterlerinde önce ekilen arazi yazılmış daha sonra, hayvanlar yazılmıştır. Böylece bir köy veya köylerde en çok hangi hayvanın beslenip yetiştirildiği ve bunların ne ölçüde kazanç elde edildiğinin tespiti mümkün olabilmektedir. Çeşitli meslek sahiplerinin evlerinde manda, inek ve bölgeden bölgeye değişmek üzere koyun ve keçi beslenmekte ve bunların et, süt, yün ve kıllarından gelir elde edilmektedir. Her evde hangi hayvandan kaç tane bulunduğu yazıldığı gibi bunlardan elde edilen yıllık hâsılât da belirtilmiştir.

Temettuat defterinden anlaşıldığına göre 1844-1845 yıllarında Karakeçili Köyünde yaşayan haneler geçimlerini tarım ve hayvancılıktan sağlamakta idiler. Genel olarak süt ve süt ürünleri ihtiyaçlarını karşılamak için inek ve koyun, binek hayvanı ihtiyaçlarını karşılamak için merkep, çift sürmede faydalanabilmek için öküz kullandıkları anlaşılmaktadır. Karakeçili Köyünde toplam 327 olan hayvan varlığının büyük çoğunluğunu küçükbaş hayvanlar oluşturmaktadır. Küçükbaş 236, büyükbaş, 52, yük ve binek hayvanı ise 39 olarak belirtilmiştir. Büyükbaş hayvan çeşidinde, camus (manda) öküzü, koşu öküzü, sağman inek planda yer alırken küçükbaş hayvan çeşidinde ise, oğlak, kıl keçi, sağman kıl keçi tercih edilmektedir. Binek ve yük hayvanı olarak ise dişi merkep, erkek merkep, kısarak beslenmektedir.

Tablo 3. Karakeçilide Hane Reislerinin Sahip oldukları Hayvan Çeşitleri

Hayvan Çeşidi	Sayı	%
Büyükbaş	52	15.9
Küçükbaş	236	71.98
Yük-Binek Hayvanı	39	11.89
Toplam	327	100

1.1 Büyük Baş Hayvanlar

Karakeçili Köyündeki büyükbaş hayvan söz konusu olduğunda, köylerde çift sürme işinde en önemli hayvanlardır. 6 adet Camus Öküzü, 37 adet Koşu Öküzü, 9 adet sağman inek ve birde yaşar dana bulunmaktadır. Ancak Karakeçilide öküzün ilk planda tercih edildiği görülmektedir. Bu arada arpa ve buğday saplarının tarladan harmana ve ürünün harmandan ambara taşınmasında at ve eşek gibi yük hayvanlarından ziyade, daha çok bir çift öküzün çektiği iki tekerlekli kağnılar kullanılmaktadır. Belgelerden anlaşıldığı üzere anılan dönemde Karakeçili’de özellikle koşu öküzü ahalinin tarım yaparken kullandığı vazgeçilmez iş gücü kaynaklarından biri durumundadır. Köyde toplam 37 hanede koşu öküzü, 9 hanede Camus öküzü bulunmaktadır. Camus öküzünü 9 adet bulunmasının sebebi ise, Camus öküzünün daha ziyade sulak yerlerde olmasından dolayıdır. Köyde 7 baş sağmal inek 7 ailenin elinde bulunmaktadır. Köyün süt ve süt ürünleri ihtiyacının sağlanmasında bu ailelerin önemli rol oynadığı düşünülebilir. Bu hayvanlara sahip olan kimselerin gelir düzeyi dikkate alındığında genel ortalamanın üzerinde oldukları dikkat çekmektedir.

Tablo 4. Karakeçilide Hane Reislerinin Sahip oldukları Büyükbaş Hayvan Çeşitleri

Büyükbaş Hayvan Çeşidi	Sayı	%
Camus (manda)Öküzü	6	11.52
Koşu Öküzü	37	71.04
Sağman İnek	9	17.28
Yaşar Dana	1	1.92
Toplam	52	100

1.2 Küçük Baş Hayvanlar

Küçükbaş hayvanlar bakımından bakıldığında Karakeçilide toplam 236 adet küçükbaş hayvan varlığı tespit edilmiştir. Küçükbaş hayvan çeşidinin tam olarak yer aldığı hane sayısı 36 olarak kaydedilmiştir. Genel olarak 6 numaralı tabloda görüldüğü gibi, % 41.16 ile 36 adet oğlak; % 23.52 ile 56 adet kılkeçi; % 34.44 ile 82 adet sağman kılkeçi toplam 236 adet küçük hayvan bulunmaktadır (BOA, ML. VRD. TMT. d... /318).

Tablo 5. Karakeçilide Hane Reislerinin Sahip oldukları Küçükbaş Hayvan Çeşitleri

Küçükbaş Hayvan Çeşidi	Sayı	%
Oğlak	98	41.16
Kıl keçi	56	23.52
Sağman Kıl keçi	82	34.44
Toplam	236	100

1.3 Yük ve Binek Hayvanları

Yük ve Binek Hayvanlarına gelince; Karakeçilide 1845 yılında toplam 39 adet yük ve binek hayvanı bulunmaktadır. Bunlardan 32 tanesi dişi merkep, 3 tanesi erkek merkep, 3 tanesi kısarak, 1 tanede taylı kısarak olarak tespit edilmiştir.

Yük ve binek hayvanlarına bakıldığında toplam 57 hane olan köyde sadece 28 hanede yük ve binek hayvanı tespit edilebilmiştir. Meslekler bölümünde izah edildiği üzere yük ve binek hayvanına sahip olmayan hanelerin ziraatle iştiğal etmedikleri anlaşılmaktadır. Bu kimselerin ırgatlık veya ticaretle iştiğal ettikleri kayıtlardan tespit edilmiştir (BOA, ML. VRD. TMT. d... /318).

Tablo 6. Karakeçilide Hane Reislerinin Sahip oldukları Yük-Binek Hayvan Çeşitleri

Yük-Binek Hayvanı	Sayı	%
Dişi Merkep	32	81.92
Erkek Merkep	3	7.68
Kısarak	3	7.68
Kısarak Mae’ Tay	1	2.56
Toplam	39	100

2-Arazi Dağılımı ve Toprak Kullanımı

Temettu’at defterlerinde hane reislerinin tarla, Bağ, bahçe, bostan gibi gayr-i menkullerinin teferruatlı bir biçimde dökümleri yapılmıştır. Defterlerde ekili alanlar “mezru” tarla olarak gösterilmiştir. Mezru tarlalardan sonra Bağ, Bahçe, bostan ve korulara da yer verilmiştir. Bağ ve bostanlar daha ziyade 1-2 dönümlük,

tarlalar ise 25-30 dönümdür. Temettu'at defterlerindeki bu bilgiler ziraat yapılan alanlar hakkında fikir verdiği gibi, bu toprakların ne kadarının dikili sahalara ayrılmış olduğu ve bunların büyüklüklerine göre sınıflandırma yapılmasına da imkân vermektedir.

Karakeçilide hane reislerinin sahip oldukları arazinin 831 dönümü tarla, 45 dönüm bağ ve 23 dönüm bostan olarak tespit edilmiştir. Fakat ne kadarı buğday, arpa olduğu belirtilmemiştir. Ayrıca bağ ve bostana da ekilen şeyler belirtilmemiştir. Ehl-i ziraat olmayan hanelerin ya tarım yapacak alet ve edevatları yok ya da çobanlık ve ırgatlıkla geçimlerini sağladıkları kayıtlardan anlaşılmaktadır. En fazla tarla ve bağ olanlar ise hanelere göre şu şekildedir. 1 nolu hane 260 dönüm tarla; 2 nolu hanenin, 350 dönüm tarla-85 dönüm bağ; 8 nolu hanenin, 180 tarla-130 bağ; 19 nolu hanenin, 180 tarla; 28 nolu hanenin, 180 tarla-160 bağ; 25 nolu hanenin, 305 tarla-185 bağ vardır. Diğer haneler ise daha azdır.

Tablo 7. Karakeçilide Ekili-Dikili Tarım Alanları

Ekilebilir Arazi Türü	Sayı	%
Mezru' Tarla	831	96.41
Bağ	45	4.95
Bostan	2	0.22
Toplam	878	100

Tablo 8. Hanelere göre Kara Keçeli Köyünün Tarla, Bostan ve Bağ Dönümleri

Hane	Mezra Tarla Dönüm	Bağ Dönüm	Bostan Dönüm
1	30	1	-
2	40	1	-
3	20	1	1
4	-	-	-
5	20	1	-
6	11	1	-
7	-	-	-
8	10	1	-
9	10	1	-
10	5	1	-
11	20	1	-
12	20	1	2
13	-	-	-
14	25	1	-
15	20	1	-
16	-	-	-
17	20	1	-
18	20	-	-
19	25	-	-
20	-	-	-
21	15	-	-
22	30	1	-
23	30	1	-
24	25	1	-
25	30	1	-
26	20	1	-
27	25	1	-
28	-	-	-
29	20	1	-
30	30	1	-
31	20	1	-
32	20	-	-
33	30	1	-
34	-	1	-
35	20	1	-
36	30	1	-
37	-	-	-
38	-	-	-
39	20	1	-
40	30	1	-
41	20	1	-
42	-	-	-
43	15	-	-

44	20	1	-
45	20	1	-
46	25	-	-
47	15	-	-
48	-	-	-
49	-	-	-
50	-	-	-
51	-	-	-
52	15	1	-
53	-	-	-
54	20	1	-
55	20	1	-
56	20	1	-
57	-	-	-
Toplam	881	35	3

C- Gelirleri

1- Hayvancılık Gelirleri

Karakeçili köyünün toplam, tarla, bağ ve bahçeden % 42 oranla 21.219 kuruş; % 2 oranla hayvancılıktan 1302 kuruş; % 46 oranla ticaretten de 28.000 kuruş ta ticaretten gelirleri olmuştur. Karakeçili Köyünde 1260-161 (1844-1845) yıllarında kazanılan toplam tahmini gelir miktarı 10.998 kuruştur. Bunun 9.575 kuruşu tarla, 1183 kuruşu küçükbaş hayvandan, 240 kuruşu da büyükbaş hayvandan kazanılmıştır.

Karakeçili köyünde hayvancılık gelirleri, 1183 kuruşu küçükbaş hayvandan, 240 kuruşu da büyükbaş hayvandan olmak üzere toplam 1423 kuruştur. Tablodan da anlaşıldığına göre, köyde küçükbaş hayvanın hem sayı, hem de geliri fazladır. Büyükbaş hayvan hem sayı, hem de geliri daha azdır.

Tablo 9 Kara Keçeli Köyünün Hanelere göre Küçükbaş Hayvan sayısı ve gelirleri

Hane	Oğlak Sayı	Kıl Keçi Sayı	Kıl Keçi Gelir	Sağman Kıl Keçi Sayı	Sağman Kıl Keçi Gelir
1	3	10	30/30	-	-
2	3	6	18/10	-	-
3	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-
8	-	-	-	8	25/10
9	4	5	15/10	-	-
10	-	-	-	-	-
11	4	-	-	5	15/10
12	2	-	-	3	15/10
13	-	-	-	-	-
14	-	-	-	5	15/10
15	7	-	-	5	15/10
16	-	4	12/12	-	-
17	3	5	15/15	-	-
18	2	3	9/9	-	-
19	2	-	-	3	15/10
20	-	-	-	-	-
21	3	3	10/6	-	-
22	2	3	15/10	-	-
23	3	4	13/10	-	-
24	3	4	12	-	-
25	7	15	45/25	-	-
26	2	2	6/6	-	-
27	5	-	-	10	30/20
28	-	3	9/8	-	-
29	8	15	36/25	-	-
30	6	13	40/30	-	-
31	-	1	3/3	-	-
32	-	10	35/35	-	-
33	8	-	-	10	30/25
34	-	-	-	-	-

35	-	3	10/10	-	-
36	7	-	-	12	36/25
37	-	-	-	5	15
38	3	-	-	5	15/15
39	2	-	-	5	16/10
40	3	-	-	6	18/8
41	-	-	-	-	6/6
42	-	-	-	-	-
43	-	3	15/10	-	-
44	2	-	-	5	15/12
45	-	-	-	-	-
46	1	3	9/9	-	-
47	2	3	9/9	-	-
48	-	-	-	-	-
49	-	-	-	-	-
50	-	-	-	-	-
51	-	-	-	-	-
52	-	-	-	-	-
53	-	-	-	-	-
54	3	7	21/20	-	-
55	-	-	-	-	-
56	2	3	9/8	-	-
57	-	-	-	-	-
Toplam	106	128	386/310	87	281/156

Tablo 10. Kara Keçeli Köyünün Hanelere göre Büyükbaş hayvan sayısı ve gelirleri

Hane	Camuş Öküzü sayı	Koşu Öküzü sayı	Sağman İnek sayı	Sağman İnek gelir
1	1	-	-	15/10
2	2	2	1	15/10
3	-	-	1	-
4	-	-	-	15/10
5	-	-	1	15/10
6	-	-	1	-
7	-	-	-	-
8	-	1	-	-
9	-	1	-	-
10	-	1	-	-
11	-	1	-	-
12	-	1	-	-
13	-	-	-	-
14	-	-	-	-
15	-	-	-	-
16	-	-	-	-
17	-	1	-	-
18	-	-	-	-
19	-	1	-	-
20	-	-	-	-
21	-	-	-	15/10
22	-	2	1	-
23	-	1	-	-
24	-	2	-	-
25	-	2	1	15/12
26	-	1	-	-
27	-	2	1	15/15
28	-	-	-	-
29	-	1	-	-
30	-	2	-	-
31	-	1	-	-
32	-	2	-	-
33	2	-	-	-
34	-	-	-	-
35	-	1	-	-
36	2	-	1	15/12
37	-	-	-	-

38	-	1	-	-
39	-	2	-	-
40	-	1	-	-
41	-	-	1	16/15
42	-	-	-	-
43	-	1	-	-
44	-	1	-	-
45	-	2	-	-
46	-	1	-	-
47	-	1	-	-
48	-	-	-	-
49	-	-	-	-
50	-	-	-	-
51	-	-	-	-
52	-	1	-	-
53	-	-	-	-
54	-	1	-	-
55	-	-	-	-
56	-	2	-	-
57	-	-	-	-
Toplam	7	40	9	136/104

2- Tarım Gelirleri

Karakeçili köyünün toplam, tarla, bağ ve bahçeden % 42 oranla 21.219 kuruş; % 2 oranla hayvancılıktan 1302 kuruş; % 46 oranla ticaretten de 28.000 kuruş da ticaretten gelirleri olmuştur.

1844-1845 yılları arası Karakeçili köyünde 57 haneden 15 hanesinin tarlası bulunmamaktadır. Bunun 7 hanesi hasta, yaşlı vs.; diğer 7 tanesinin ise tarlası yoktur. Köyün 881 dönüm ekili tarım alanından, toplam gelirleri 9.575 kuruştur. Bunun 6850 kuruşu 881 dönüm tarladan, 2631 kuruşu bağdan, 95 kuruşu ise 3 dönüm bostandan olmuştur.

Tablo 11. Hanelere göre Kara Keçeli Köyündeki Tarla, Bağ ve Bostan gelirleri

Hane	Tarla Geliri	Bağ Geliri	Bostan Geliri
1	260	45	-
2	350	85/05	-
3	145	50	-
4	-	-	-
5	62	45	-
6	100	45	-
7	-	-	-
8	180	130/002	-
9	160	54	-
10	120	30	-
11	125	25	-
12	125	15	50/45
13	-	-	-
14	151	35/02	-
15	75	35/05	-
16	-	-	-
17	150	15/10	-
18	125	25/05	-
19	150/050	35	-
20	-	-	-
21	130	25/05	-
22	235/009	36	-
23	180	160/005	-
24	120	25/02	-
25	305	185/005	-
26	215/008	135	-
27	240	160/005	-
28	-	-	-
29	160	125/005	-
30	280	25/05	-
31	160	45	-
32	180	-	-
33	240	35	-

34	-	60	-
35	200	68/05	-
36	260	45	-
37	-	-	-
38	-	-	-
39	170	45	-
40	225	165/005	-
41	120	170/005	-
42	-	-	-
43	75	25	-
44	120	52	-
45	120	30	-
46	120	35/05	-
47	120	25	-
48	-	-	-
49	-	-	-
50	-	-	-
51	-	-	-
52	150	65	-
53	-	-	-
54	180	25/05	-
55	150	85	-
56	150	45	-
57	-	-	-
Toplam	6783/67	2545/86	50/45

3- Meslek ve Ticaret Gelirleri

Temettuat defterlerini özelliklerinden biriside vergi mükelleflerinin meslek ve sanatlarını tespitte kaynak teşkil etmesidir. Karakeçili Köyündeki insanların hangi meslekten olduklarını Temettu'ât defterinden çok rahat bir şekilde öğrenebiliyoruz. Çünkü vergiye tabi tutulan köy halkının hangi işle uğraştıkları "Erbab-ı Ziraatten", "ırgat" gibi ifadelerle açıkça belirtilmiştir. Karakeçili Köyündeki meslek durumunu belirtecek olursak, köy halkının mesleklere göre dağılımı şöyledir: 40 hane Erbab-ı ziraatden, 11 hane ırgat, 4, 2 ve 1 yaşlarında üç tane yetim çocuk, bir yaşlı, bir hasta, birde ağma bulunmaktadır. Toplam 50.136 kuruş temettuatlarının, 38.750 kuruşu ticaretten olduğuna göre ticaretten büyük ölçüde kazanç sağladıkları görülmektedir.

Bin kuruşun üzerinde gelir elde eden mükellef sayısı 18 kişidir. Geliri 500-999 kuruş arasında olan ise 21 kişidir. Diğerleri beş yüz kuruşun altında, 7 kişinin de hiç geliri yoktur. Ortalama gelir rakamı 600-650 kuruş olarak hesap edersek, bu rakamın üzerindeki vergi mükellefi sayısı yaklaşık 40 kişiye ulaşmaktadır. Bu verilerden yola çıkarsak o tarihte Karakeçili köyü sakinlerinin ekonomik durumunun ortalamanın üzerinde olduğunu söylemek mümkündür.

D- Vergileri

Karakeçili Temettu'ât defterlerinde vergiler her hane reisinin isminin alt tarafında mezru tarla dan, bağdan, kıl keçiden, sağman inekten vs. ne kadar vergi vermesi gerektiği belirtilmiştir. Daha sonra da alt tarafa hepsinden tahmini temettuat şeklinde toplam temettuat verilmiştir.

Ayrıca ticaretten vereceği verginin rakamı belirtilmiş, geri kalan da ziraat ve hayvancılıktan verdiği vergi olduğu anlaşılmaktadır. Hane ve numaraların sol tarafında yatay şekilde mesleği yazılmıştır.

Temettu vergisinin esası II.Mahmut zamanında H.1241 (M.1826) tarihinde ihdas olunan ihtisab resmi dir. İhtisab resmi; şehriyye-i dekâkin ve yevmiyye-i dekâkin adıyla anılan vergilerle büyük yerleşim yerlerinde belediye geliri, pazar ve panayırlardan alınan damga, tartı, ölçü vs. vergileri, hile yapan esnafa kesilen para cezaları ve bütün yiyecek, içecek vs.'den alınan çeşitli vergilerden ibaretti (Serin, 1998, 717-718).

Temettu'ât defterinde karşılaşılan bilgilerden birisi de hane reislerinin bir önceki yıla ait olarak yapmış oldukları vergi ödemeleridir. Vergi-yi mahsusa, 1840 yılından itibaren tatbik edilmeye başlanan bir vergidir. Bazı istisnalar dışında ekonomik durumuna göre herkesten alınmaya çalışılmıştır. An-cemaatin vergi, "Vergü-yi Mahsusa", "Vergü" ve "Komşuca alınan vergü" gibi adlar verilmiştir Vergi-yi mahsusa ile kazançlar arasında bir orantı yoktur. Kazancı az olan daha çok kazancı çok olan daha az vergi ödeyebilmiştir. Bu adaletsizlik dikkate alındığında yeni bir sayıma ihtiyaç duyulmuştur (Öztürk, 2003, 287-304; Serin, 1998, 717-718; Atar -Çağlar, 2015, 48-49).

Tahrir kapsamındaki yerlerde yapılan sayım sonucu tutulan temettuat defterlerinde, muhassıllar tarafından halkın tüm mal, mülk, arazi, hayvan, ziraat yapılan ve yapılmayan tarlası, bağı, bahçesi, ekip

biçtiği her ürünün cinsi ve kaç dönümlük ekim alanına sahip olduğu ve bunların yıllık geliri tek tek belirtilerek, vergi mükellefi olan hane reisinin bir senede ödediği öşür, rüsum ve toplam vergi miktarı kaydedilmiştir. Bu durum incelenen temettuat defterlerinin hepsinde aynen görülmektedir. Bu yeni verginin miktarı, maliye nezareti tarafından yalnızca liva düzeyinde belirlenmekteydi. Her liva merkezinde bu toplam miktar, kazalar arasında paylaştırılırdı. Daha sonra kazanın müdür ve meclis azalarının, katıldığı bir toplantıda kasaba ve köylerin payları belirlenir, belirlenen miktarı belirten bir mazbata kendilerine teslim edilirdi (Öztürk, 2003, 287-304; Serin, 1998, 717-718; Özdemir-Kızıllıkan, 2008, 60-61).

Temettuat kayıtlarına göre Karakeçilide ziraatten 11.386 kuruş, ticaretten ise 38.750 kuruş olmak üzere toplam 50.136 kuruş vergi tespit edilmiştir. 57 haneden, 20 numaralı hanenin emlak ve arazisi yok, vergisi de yok, 49 numaralı hane emlak ve arazisi yoktur, 50 numaralı hane yaşlı olduğundan 90 kuruş vergiyi verememiş, 51 numaralı hane hasta olduğundan 58 kuruş vergiyi verememiş, 53 numaralı hane ağma olduğundan nafakadan acizdir. En az vergi 7 numaralı hane 200 kuruş; 1, 2, 3, 25, 33 numaralı haneler ise 1500 kuruşun üzerinde vergi tespit edilmiştir.

Tablo 12. Karakeçilide İkamet Eden Kimselerin Hane Sırasına Göre Toplam Tahmini Temettuatları

Hane	Kişi Adı	Ziraat	Ticaret	Temettuat Toplamı (Kuruş)
1	Kara Yürek Oğlu Mehmed	335	1650	1580
2	Deli Halil Oğlu Hasan	468	1157	1625
3	Kara İbrahim oğlu İbiş	210	1450	1660
4	Kara İbrahim Oğlu İbiş		700	700
5	Kara İbrahim Oğlu Ahmed	122	550	672
6	Cam Oğlu Yusuf	160	600	760
7	Fakih Oğlu Abdurrahman		200	200
8	Kiçeli oğlu Musa	335	600	935
9	Cennet Oğlu İbrahim	229	700	929
10	Balucı Oğlu Alınbek	150	800	950
11	Eyub Osman	165	800	960
12	Kolu Kısa Oğlu Mehmed	205	635	940
13	İlyas Oğlu Abdullah		200	200
14	Veli Oğlu Abdurrahman	201	1185	1386
15	Cafer oğlu Hüseyin	125	700	825
16	Cafer oğlu Cafer	12	315	325
17	Cıl Ali Oğlu Hacı Ali	180	600	780
18	Çakmaklı Oğlu Veli	159	300	459
19	Çakmaklı Oğlu Abdurrahman	200	600	800
20	Çakmaklı Oğlu Haydar	0	0	0
21	Çakmaklı Oğlu Süleyman	165	800	965
22	Çakmaklı Oğlu Süleyman	301	930	1231
23	Kiçeli Oğlu Mustafa	333	730	1083
24	Keçeli Oğlu Osman	157	500	657
25	İbrahim Çelebi Oğlu İbrahim	550	1100	1650
26	Fakih Oğlu Ahmed	356	800	1156
27	Tosyalı oğlu Osman	335	1000	1445
28	Şehirli Oğlu Yusuf	9	500	509
29	Ebi Oğlu İsmail	321	800	1121
30	Veli Hüseyin Oğlu Osman	345	1235	1583
31	Hatice Oğlu İsmail	208	500	1308
32	Molla Bekir Oğlu Ömer	215	1165	1385
33	Abbas oğlu Mustafa	305	1320	1625
34	Za'im Oğlu Mehmed	60	500	Irgadlıktan 560
35	Za'im Oğlu Hasan	278	750	1028
36	İlyas Oğlu Mehmed	356	1320	1676
37	Molla Bekir Oğlu Osman	15	500	Irgadlıktan-515

38	Ebi Oğlu Ebu	15	520	530
39	Kamer Oğlu Bekir	231	1160	1391
40	Yıldız Oğlu Ayaz	408	800	1208
41	Bali oğlu Ali	312	500	812
42	Fakih Oğlu İbiş		350	350
43	Fakih Oğlu Ömer	115	867	982
44	Ebi Oğlu Mehmed	188	1200	1388
45	Ebi Oğlu Süleyman	150	500	650
46	Hamza Oğlu Süleyman	164	800	964
47	Hamza Oğlu İbrahim	164	800	964
48	Kel Veli Oğlu Ali		200	200
49	Kel Veli Oğlu Hasan	0	0	0
50	Yıldız Oğlu Süleyman	0	0	0
51	Yıldız Oğlu Mehmed	0	0	0
52	Eyüb Oğlu Hüseyin	215	500	715
53	Hacı Osman	0	0	0
54	Derviş Ali	236	1130	1366
55	Ekici Oğlu Musa	235	1100	1335
56	Fakih Oğlu Abdurrahman	204	1165	1324
57	Fakih Oğlu Mustafa		350	Irgadlıktan-350
TOPLAM		11.386	38.750	50.136

Sonuç

Günümüzde Kırıkkale Karakeçili ilçesi ismini aşiret isminden alan bir yerleşim birimidir. Karakeçili, Ankara'nın Bala ilçesine bağlı 16 köyü, toplam 7667 nüfusu ile 1957 yılında belediye teşkilatı kurularak Karakeçili kasabası olmuştur. 20.05.1990 tarih ve 36644 sayılı kanun gereği, Ankara ili Bala ilçesinden ayrılarak, Akkoşan ve Sulubük köyleri ile birlikte Kırıkkale iline bağlı ilçe statüsü verilmiştir. Bugün ilçem merkezi Kurtuluş, Zafer, Yeşilevler, Fatih Sultan Mehmet, Hoca Ahmet Yesevi, Yavuz Sultan Selim, Karşıyaka, M. Fevzi Çakmak olmak üzere toplam 8 mahalleye ayrılmıştır. Karakeçili nüfusu 2018 yılına göre 3.810. Bu nüfus, 1.961 erkek ve 1.849 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %51,47 erkek, %48,53 kadındır.

318 numaralı temettuat defterinden tespit ettiğimiz kadarı ile 1845 yılında Karakeçili köyünün 57 haneye tekâbülden 285 neferlik nüfusu söz konusudur. 19. Yüzyılda Karakeçilide gayrimüslim nüfusa dair bir bilgiye ulaşılamamıştır. Ayrıca Karakeçili ahalisiyle görüşmelerimiz neticesinde kendilerinin ve dedelerinden edinilen bilgilere göre gayrimüslim nüfusun olmadığı yönündedir. Ayrıca Karakeçili nüfus müdürlüğünden aldığımız bilgilere göre 1905 kayıtlarına göre gayrimüslim nüfusun olmadığıdır.

Karakeçili köyünün iktisadi ve sosyal yapısı incelendiğinde geçim kaynağının ticaret, tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu görülmektedir. Ziraî üretimin en önemli kısmını ekili tarım alanları oluşturmaktadır. Mezru tarlalara ne ekildiği belirtilmemiştir, sadece mezru tarla ifadesi vardır. Yine bağ ve bostana da neler ekildiği belirtilmemiştir.

Hayvancılıkta ise küçükbaş, büyükbaş ile yük ve binek hayvanlarının gündelik ihtiyaçlar ölçüsünde beslendiği görülmektedir. Karakeçili toplam 327 olan hayvan varlığının büyük çoğunluğunu küçükbaş hayvanlar oluşturmaktadır. % 72'si küçükbaş (236 adet), % 15'i büyükbaş (52 adet) ve % 11'i yük ve binek hayvanı (39 adet) olarak sıralanmaktadır. Büyükbaş hayvan çeşidinde, koşu öküzü, sağman inek ve camus öküzü ön planda yer alırken küçükbaş hayvan çeşidinde ise, kıl keçi, sağman kıl keçi, oğlak tercih edilmektedir. Binek ve yük hayvanı olarak ise dişi merkep, erkek merkep, kısarak ve tay beslenmektedir.

Toplam, tarla, bağ ve bahçeden % 42 oranla 21.219 kuruş, % 2 oranla 1302 kuruş, % 46 ticaretten gelirleri olmuştur. Bin kuruşun üzerinde gelir elde eden mükellef sayısı 18 kişidir. Geliri 500-999 kuruş arasında olan ise 21 kişidir. Diğerleri beş yüz kuruşun altında, 7 kişinin de hiç geliri yoktur. Ortalama gelir rakamı 600-650 kuruş olarak hesap edersek, bu rakamın üzerindeki vergi mükellefi sayısı yaklaşık 40 kişiye ulaşmaktadır. Bu verilerden yola çıkarsak o tarihte Karakeçili köyü sakinlerinin ekonomik durumunun ortalamanın üzerinde olduğunu söylemek mümkündür.

1844-1845 yılları arasında köye atfedilen ticaret, öşür ve ağnam vergilerine gelince; % 46 ile ticaret ilk sırayı almaktadır. Onu % 42 ile ekili tarım üzerinden alınan öşür vergisi olarak tarla, bağ ve bostan izlemektedir. Ağnam vergisi ise % 2.09 olarak tespit edilmiştir. Bu verilerden anlaşıldığına göre Karakeçilide en düşük vergi çeşidi ağnam olurken en yüksek vergi çeşidi ise ticaret olarak görülmektedir. Temettuat kayıtlarından tespit ettiğimize göre Karakeçilide toplam vergi 50.650 kuruş olarak tespit edilmiştir. Böylece bu

gün Kırıkkale ilimizin şirin ilçelerinden birisi olan Karakeçilinin 1844-1845 yılları arasında iktisadi ve sosyal yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

ARŞİV BELGELERİ

- BOA, ML. VRD. TMT. d... /318
BOA. A.MKT. 1/86.
BOA. Y. PRK. UM. 19/ 57.
BOA. Y. PRK. UM. 19/ 57.
BOA. A. MKT. UM. 1/ 86.
BOA. Y. PRK. UM. 19/ 57.
BOA. İE. ML. 42/ 4074.
BOA. C.ADL. 44/ 2650.

KİTAP VE MAKALELER

- Adıyeke, Nuri (2000). Temettuat Sayımları ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri. *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, OTAM, S. 11, s.769-825.
- Atsız, Nihal (1992). *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*. İstanbul.
- Atar, Zafer -Çağlar, İlker M. (2015). Temettuat Kayıtlarına Göre Ermenas (Irlamaz) Köyü'nün Sosyo-Ekonomik Durumu (1844-1845). *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, C.2, S. 3, Haziran.
- Barkan, Ömer, Lütfi (1953). Tarihi demografi araştırmaları ve Osmanlı tarihi. *Türkiyat Mecmuası*, C. 10, İstanbul.
- Bulduk, Üçler (2003). Karakeçili Aşireti " Adlı Risale ve İç-Batı Anadolu'daki Yaşayış ve Yerleşmelere ile Karakeçililer. *Oğuz Geleneği Çerçevesinde Tarihten Günümüze Karakeçililer*, Editör, İsmail Özçelik, Kırıkkale.
- Çay, Abdülhaluk (1989). *Ertuğrul Gazi, Karakeçililer ve Söğüt Bayramı*. III. Osmanlı Sempozyumu, Söğüt 1988, Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Senliği Vakfı Yayınları, No.4,
- Doğan, Hakan (2009). Osmanlı Devleti'nin Rumeli'nin İskânında Uyguladığı Yöntem ve Stratejiler. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Reşat Genç Özel Sayısı I, C. 29.
- Doğan, Hakan (2014). Yerli ve Yabancı Literatürde Kuruluşu Tartışılan İmparatorluk: Osmanlılar. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. S.1.
- Kankal, Ahmet, (1998). Kırıkkale Tarihine Dair Araştırmalar I: İskân. *OTAM*, S.9.
- Köprülü, Mehmet Fuad (1981). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*. İstanbul.
- Öz, Mehmet (2010). Tahrir. *TDVİA*, (c. 39, ss. 425-429). İstanbul.
- Özdemir, Kızılkın (2008). Ayşe, Osmanlı Vergi Düzeninde Temettuat Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 20.
- Öztürk, S. (2003). Türkiye'de Temettuat Çalışmaları. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C. 1, S. 1, s.287-304.
- Sarı, Mevlüt (1982). *El Mevarid Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul.
- Say, Yağmur (2009), Karakeçili Asireti Ve Eskisehir'e İskânı İle Kuyucak Karyesi'ndeki Özbekli Cema'ati. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 4/3 Spring.
- Serin, Mustafa. (1998). Osmanlı Arşivinde Bulunan Temettuat Defterleri. *I. Milli Arşiv Şurası 20-21 Nisan 1998 Tebliğler ve Tartışmalar*, Ankara, s. 717-718.
- Sümer, Faruk (1999). *Oğuzlar (Türkmenler) Tarihleri-Boy Teşkilatı-Destanları*. İstanbul.
- Şemseddin Sami (1996). *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul.
- Yılmaz Vurgun, Seda (2018). Geçmişten Günümüze Bilecik Bölgesi Manavlarının Sosyo- Kültürel Hayatlarının Analizi. *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi/ International Journal of Historical Researches*, Yıl/Vol. 3.